

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zoutwinning Waddenzee

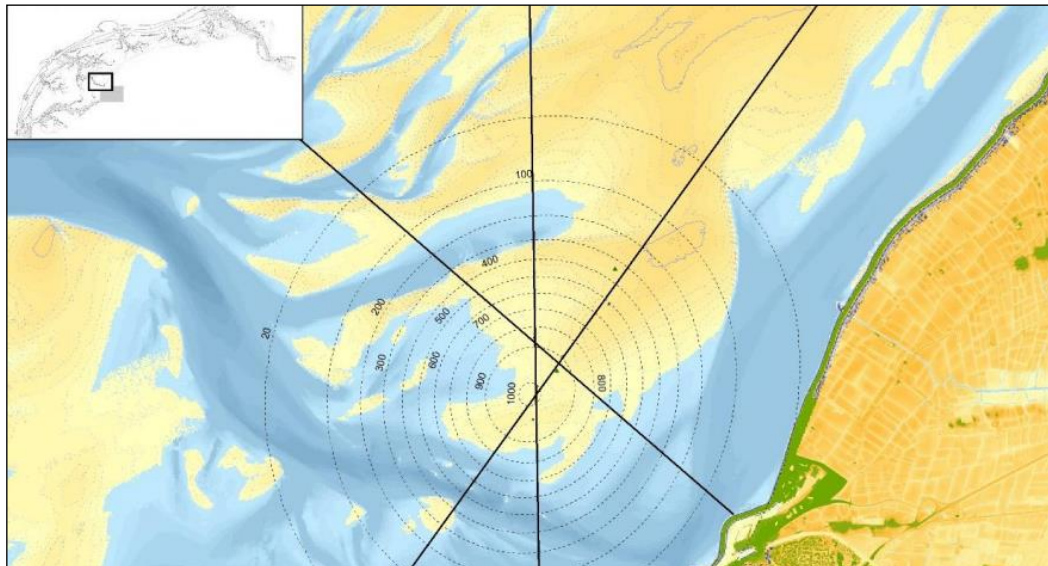
Advies Auditcommissie over de herziene resultaten van de nulmeting

27 mei 2020 / projectnummer: 3203

1. Samenvatting oordeel herziene nulmeting 2018

Frisia heeft in 2014 toestemming gekregen van het Rijk om zout te winnen onder de Waddenzee op de locatie Havenmond. De commerciële winning start naar verwachting eind 2020. De belangrijkste voorwaarde voor de zoutwinning is dat de bodemdaling binnen de toegestane gebruiksruimte¹ blijft. Ook mag de zoutwinning de natuur in en rondom de Waddenzee niet aantasten door verlaging van het sedimentoppervlak als gevolg van de zoutwinning. Anders moet Frisia de zoutwinning beperken of stoppen. Dit is het zogenaamde ‘hand aan de kraan’-principe (verder: hand aan de kraan).

Figuur 1: Ligging wingebied en verwachte eindcontouren diepe-bodemdaling in mm bij het beëindigen van de zoutwinning onder de Ballastplaat na 20 tot 40 jaar (bron: Cleveringa 2016).

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan, monitort Frisia de diepe bodemdaling en enkele natuurparameters. De periode tot de daadwerkelijke winning (verwachte start 2021) wordt benut voor de nulmeting van deze monitoring. De nulmeting is bedoeld als vergelijkingspunt (er kunnen immers nog geen effecten van de zoutwinning zijn) en om ‘proef te draaien’ met het programma. De ministers van EZK en LNV hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage als Auditcommissie gevraagd om de resultaten van de monitoring jaarlijks te toetsen. De Commissie heeft eerder geadviseerd over de nulmeting.² De Commissie concludeerde dat veel geleerd is over hoe het monitoringsprogramma moet worden uitgevoerd. Op basis van haar eerdere adviezen heeft Frisia verbeteringen aangebracht. In dit advies gaat de Commissie in op de herziene rapportage met verbeteringen.

Oordeel Auditcommissie rapportage nulmeting over meetjaar 2018

Uit de herziene nulmeting³ blijkt dat dat het meetdeel van de rapportage grotendeels op orde is. Zo is de meetaanpak voor de ondergrond (diepe-bodemdaling) toegevoegd. De toevoeging van de diepe-bodemdaling is bijzonder belangrijk. Samen met de toegevoegde ‘Inleiding zoutwinning onder de Waddenzee’ en ‘Voorbeelduitwerkingen Hand aan de Kraan’ geeft dit verduidelijking aan de monitoring en eventuele acties die aan de monitoring-

¹ Op 6 september 2016 heeft de minister van EZK een wijziging van het instemmingsbesluit gepubliceerd (kenmerk DGETM/EM/13005869). De toegestane gebruiksruimte is hiermee vastgelegd tot 2021.

² Zie hiervoor <https://commissiemer.nl/adviezen/3203>.

³ Herziene rapportage 2019 (29 februari 2020) en Antwoorden op vragen van de Commissie (1 april 2020), beide van Ar-cadis. Het totaal beschouwt de Commissie als de rapportage nulmeting over het meetjaar 2018.

resultaten moeten worden verbonden. Ook blijkt uit de rapportage dat het raaimetingenprogramma⁴ een betrouwbaar beeld oplevert, waarmee veranderingen in plaathoogte- en oppervlak in de tijd goed kunnen worden gevolgd.

De Commissie concludeert wel dat er nog belangrijke aandachtspunten zijn bij het analyse-deel van het programma. Het betreft:

- *hoe de afzonderlijke meetonderdelen in de nulmeting op elkaar inwerken (samenhang en integratie)*⁵ is te beperkt onderzocht. Dit is verklaarbaar vanuit de gedachte dat de bodem nog niet daalt, omdat er nog geen winning plaatsvindt. Vanuit een 'proefdraaigedachte' is dit echter nog steeds een gemis. Zo is nu nog niet duidelijk of de afzonderlijke meetonderdelen overal voldoende op elkaar aansluiten om straks 'onverwachte ontwikkelingen'⁶ te verklaren;
- *een nadere uitwerking voor morfologie is nodig*, omdat het proefdraaien laat zien dat de afgelopen decennia verschillen van meer dan 100 hectare per jaar in de aangroeisnelheid van wadplaten in de westelijke Waddenzee aan de orde zijn. Een nadere uitwerking moet duidelijk maken wanneer veranderingen (in de aangroei van) van de Ballastplaat reden zijn voor vervolgonderzoek om eventuele negatieve effecten van de zoutwinning te kunnen aantonen of uitsluiten én voor een (eventueel) besluit over hand aan de kraan;
- *de voorspellende waarde voor ecologie is laag*, de in een eerder advies² benoemde zwakke kanten zijn nog onvoldoende geadresseerd. Uit de gewijzigde aanpak blijkt dat in het merendeel van de afgelopen jaren vervolgonderzoek in het kader van hand aan de kraan nodig zou zijn geweest, terwijl er geen zoutwinning plaats vond. Reden hiervan is de grote fluctuatie in ecologische meetresultaten die in de afgelopen jaren optrad en ook in de toekomst kan optreden. De Commissie concludeert dat de voorspellende waarde op dit onderdeel laag is. Ook kan de vraag ontstaan of toch geen relatie is met de zoutwinning. De Commissie herhaalt daarom haar advies om een alternatieve aanpak uit te werken voor de ecologie.

De Commissie adviseert daarom om het komende jaar te benutten voor verdere aanscherping. Haar conclusies kunnen ook consequenties hebben voor het meetdeel van het programma. Mogelijk zijn op onderdelen andere of extra metingen nodig. Dit is afhankelijk van de wijze waarop Frisia om zal gaan met de aandachtspunten.

In het volgende hoofdstuk geeft de Commissie een toelichting.

---

⁴ Metingen vanuit een boot tijdens hoogwater, op figuur 1 op de vorige pagina staan de drie raaien weergegeven.

⁵ '...De nulsituatie bestaat niet sec uit de situatie in dat ene jaar van opname, maar uit de plaats die deze in een eventuele trend inneemt...' Zie p.2 van 'Aangepast Addendum Monitoringplan Zoutwinning Waddenzee', Frisia, 23 maart 2016.

⁶ Zie pagina 28 en 29 van de herziene nulmeting: *stap 2 trendanalyse morfologie beslisschema*. Indien deze onverwachte ontwikkelingen optreden is een vervolgonderzoek aan de orde, in samenhang met het ecologische meetdeel.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Samenhang meetonderdelen

De Commissie vond het nodig om de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het monitoringsprogramma te laten zien en meetresultaten zoveel mogelijk te combineren. Dit verbetert de navolgbaarheid van de conclusies en het in samenhang bekijken van effecten verbetert het integrale karakter van de monitoring.

Op onderdelen is nu wel aandacht besteed aan de samenhang tussen meetonderdelen. Zo is bij elk meetonderdeel de relatie met andere meetonderdelen kort benoemd. Ook is een 'leeg' integratie- en beoordelingshoofdstuk opgenomen, waarin aangekondigd wordt dat straks jaarlijks ingegaan zal worden op de samenhang tussen de meetresultaten⁷. Dit lege hoofdstuk is vanuit de gedachte dat nog geen bodemdaling aan de orde is verklaarbaar, vanuit een 'proefdraaigedachte' is dit echter (nog steeds) een gemis.

Frisia heeft in dit kader een jaarlijkse beslisboom voorgesteld. In de eerste stap wordt bekeken of de diepe-bodemdaling binnen de gebruiksruimte¹ valt (zo niet dan moet de hand aan de kraan). Daarna volgt altijd stap 2.⁸ In deze stap worden metingen aan wadplaten (morfologie), bodemdieren (benthos) en vogels in samenhang beoordeeld, en wordt bepaald of er in dat meetjaar vervolgonderzoek nodig is. Dit is afhankelijk van zogenaamde trendmatige afwijkingen en 'onverwachte ontwikkelingen'.

Het proefdraaien met de nulmeting laat zien dat trendanalyses over morfologie en ecologie een essentieel onderdeel vormen van stap 2 in de beslisboom. Bij de morfologie lijken de '0-meting trends' tussen raaimetingen en vaklodingen echter tegenstrijdig (zie §2.2 van dit advies). Ook schiet de (statistische) aanpak bij de ecologie tekort om eventueel negatieve effecten van de zoutwinning te kunnen aantonen of uitsluiten (zie §2.3 van dit advies). Het is de Commissie tegen deze achtergrond niet duidelijk of op onderdelen andere of extra metingen nodig zijn. Het in samenhang bekijken van metingen maakt het ook mogelijk om zogenaamde trendmatige afwijkingen en 'onverwachte ontwikkelingen' beter te duiden. Hierdoor vindt jaarlijks geen onnodig vervolgonderzoek plaats en kan/zal de vraag of er een relatie met de zoutwinning denkbaar is, beter beantwoord worden.

Onderdeel van stap 2 is ook het proces van de Groene wetenschap. De rol daarvan in de monitoring is de Commissie nog onduidelijk.⁹

De Commissie adviseert daarom de samenhang in de nulmeting beter uit te werken. Doorloop voor enkele meetjaren (bijvoorbeeld 2017 en 2018) stap 2 uit de beslisboom⁸ en werk de deelstappen concreet uit, zodat:

- een beeld ontstaat bij de beoogde uitwerking van dit vervolgonderzoek. Hiermee wordt ook duidelijk of op onderdelen nog andere of extra metingen nodig zijn;
- duidelijk is of voorgestelde 'drempels' voor vervolgonderzoek zinvol / werkbaar zijn of aanpassing behoeven.

Verduidelijk hierbij ook de rol en de beoogde omgang met adviezen van de onafhankelijke wetenschappelijke beoordelingscommissie en het proces van de Groene wetenschap.

⁷ Dit lijkt overigens in tegenspraak met het beslisschema in de herziene rapportage waarin deze nieuwe jaarlijkse integratie en beoordelingstap (nog) niet is opgenomen.

⁸ Zie pagina 29 van de herziene rapportage nulmeting voor een opsomming van de (deel)stappen uit stap 2 van de beslisboom.

⁹ Zie pagina 213 van de herziene rapportage nulmeting.

2.2 Morfologie

Het proefdraaien met de trendanalyse van morfologie laat zien dat de afgelopen decennia verschillen van meer dan 100 hectare per jaar¹⁰ in de aangroei van wadplaten in de westelijke Waddenzee aan de orde waren. Welke veranderingen aan de plaathoogte en het plaatoppervlak van de Ballastplaat (afkomstig uit de raaimetingen) tegen deze achtergrond als zogenaamde 'onverwachte ontwikkelingen'⁶ gezien moeten worden is onduidelijk.

Uit de nulmeting blijkt nu wel dat de vaklodingen tussen 2010 en 2016 een toename van de droogvallende platen laten zien. De raaimetingen uit 2016, 2017 en 2018 lijken deze trend niet te bevestigen. De nulmeting blijft op dit onderdeel tegenstrijdig.¹¹ Relevante verschillen zijn wel geconstateerd bij de 'vergelijking lidar – raaimetingen' maar nog niet beschreven.¹² Beide zijn belangrijk omdat tegen deze achtergrond 'onverwachte ontwikkelingen' lastig vast te stellen zijn.

Een nadere uitwerking is nodig, zodat duidelijk is wanneer veranderingen in de aangroei van de Ballastplaat reden zijn voor vervolgonderzoek in het kader van hand aan de kraan.

De Commissie adviseert daarom voor morfologie het volgende nog uit te werken, zodat duidelijk wordt welke veranderingen als 'onverwachte ontwikkelingen'⁶ moeten worden aangemerkt die vervolgonderzoek en eventuele bijsturing van de winning (hand aan de kraan) vereisen. Het gaat om:

- factoren¹³ die jaar-op-jaar de geconstateerde verschillen in aangroei van wadplaten in dit deel van de Waddenzee kunnen verklaren, zodat toekomstige veranderingen in perspectief geplaatst kunnen worden. Maak aannemelijk dat er voor deze factoren inderdaad voldoende extra informatie beschikbaar is op het moment dat deze nodig is;
- een nadere analyse van de (mogelijke) tegenstrijdigheden tussen de vaklodingen 2010–2016 en de raaimetingen (2016, 2017 en 2018)¹⁴;
- een beschrijving van de relevante verschillen bij de 'vergelijking lidar – raaimetingen'.

2.3 Ecologie

De Commissie gaf eerder aan dat op basis van de beschikbare informatie niet duidelijk is of de ecologische aanpak in het kader van deze monitoring bruikbare resultaten kan opleveren.

In de nulmeting komt een samenhangende analyse van de verschillende onderdelen van het monitoringsprogramma volgens het 'beslisschema voor de ecologische parameters' aan de

¹⁰ Uit de herziene nulmeting maakt de Commissie het volgende op:

1992 – 2004 30 ha/jaar; dat is totaal 360 ha;

1992 – 2016 80 ha/jaar; dat is totaal 1.920 ha;

2004 – 2016 in totaal 1.920 – 360 = 1.560 ha, dat is 130 ha/jaar.

Opvallend is dat het verbod op de mechanische kokkelvisserij per 1 januari 2005 precies valt op de cesuur tussen de beide perioden.

¹¹ Zie ook pagina 7 en 8 van 'Antwoorden op vragen van de Commissie, d.d. 1 april 2020, Arcadis.' Deze notitie gaat niet in op een verklaring voor deze tegenstrijdigheid.

¹² 'De vergelijking van de raaimetingen en de LIDAR hoogtemetingen uit 2016 laten verschillen zien, die groter zijn dan verwacht mag worden op basis van de beide meettechnieken' stelde de nulmeting eerder. Deze verschillen waren/zijn echter niet beschreven in de nulmeting. De Commissie heeft hier vragen over gesteld. 'De Antwoorden op vragen van de Commissie, d.d. 1 april 2020, Arcadis' beschrijft deze verschillen ook niet.

¹³ Zie pagina 6 van 'Antwoorden op vragen van de Commissie, d.d. 1 april 2020, Arcadis.' De Commissie merkt op dat factoren zoals het windklimaat (KNMI), baggeren en verspreiden en zandwinning (RWS) nauwkeurig zijn geregistreerd. Over de effecten van de 18,6 jaar cyclus is ook gepubliceerd (Wang et al.).

¹⁴ Op 18 mei 2020 heeft de Auditcommissie hierover overlegd met EZK, LNV en Frisia en zijn deze tegenstrijdigheden mondeling verklaard. Frisia zal in de rapportage over het meetjaar 2019 deze verklaring nog opnemen.

orde na een statistische toets. Eerder concludeerde de Commissie dat deze statistische aanpak tekort schiet om eventueel negatieve effecten van de zoutwinning te kunnen aantonen of uitsluiten. De Commissie vond daarom aanpassing van de aanpak nodig, met eventueel onderzoek naar andere soorten.^{2,15}

In de rapportage herziene nulmeting is gekozen om als eerste stap een statistische toets te blijven hanteren als signaleringswaarde (met het zogenaamde ARIMA-model).¹⁶ De drempels voor vervolgonderzoek zijn wel verlaagd¹⁷ en referentiegebieden hebben meer uitwerking gekregen. In de rapportage wordt voorgesteld om pas in een later stadium (samenhangend) vervolgonderzoek te doen (bij 'een afwijking van ecologische trendlijnen buiten de range van natuurlijke dynamiek').⁶

De Commissie vindt deze aanpak nog steeds tekort schieten. De voorspellende waarde is laag waardoor bijna jaarlijks vervolgonderzoek nodig zal zijn¹⁸, én gegevens worden gebruikt zonder rekening te houden met hun beperkingen.¹⁹ Het is ook onzeker of alle relevante signalen worden gesignaleerd, zoals voor de Kanoet¹⁵. Daarmee is het voor dit onderdeel ook niet mogelijk eventuele negatieve effecten van de zoutwinning te kunnen aantonen of uitsluiten.

De Commissie herhaalt daarom haar advies om te komen tot een aangepaste aanpak. Denk hierbij aan (een eventuele combinatie van) het volgende:

- de inzet van andere analysetechnieken²⁰ en het hanteren van een 'ecologische bril'², zodat een oplossing gevonden kan worden voor de in dit advies genoemde beperkingen;
- met meer vogelsoorten te werken (elke soort wordt immers al geteld);
- de keuze van een andere aanpak. Denk bijvoorbeeld aan de draagkrachtbenadering die de monitoring gaswinning Waddenzee gebruikt.²¹

---

¹⁵ Sovon en het CBS hebben TrendSpotter ontwikkeld om vogeltrends te analyseren. Dat is de best beschikbare analyse-methode die rekening kan houden met ontbrekende gegevens (imputing) en flexibele datasets. Nog belangrijker is het om een ecologische aanpak te blijven hanteren waarmee varianties in trends ecologisch kunnen worden verklaard. In de huidige ARIMA aanpak worden teveel gegevens onbenut gelaten en hoofdzakelijk gegevens van de maand september gebruikt, waarin de tellingen vrijwel compleet zijn. Daarmee ontbreekt de belangrijkste ondersoort van de kanoet *C. canutus islandica* in het onderzoek omdat die in september nauwelijks aanwezig is in de Waddenzee. Bovendien ontbreekt de winterperiode wanneer diverse soorten voedseltekorten kunnen ervaren. Nu blijkt dat de voorspellende waarde voor de drie indicatorsoorten laag is. Kunnen bijvoorbeeld van meer soorten de trends worden gevolgd. Soorten die bij de monitoring van de Gaswinning vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen gebruikt worden en een hoge voorspellende waarde hebben kunnen hierbij helpen.

¹⁶ Zie pagina 65 en 66 van de herziene nulmeting.

¹⁷ Zie figuur 1-3 pagina 65 van de herziene nulmeting.

¹⁸ Zie bijvoorbeeld de Bonte strandloper, figuur 10-3, pagina 65 van de herziene nulmeting. In 9 van de laatste 15 jaren ligt de variatie buiten de 80% bandbreedte. Dat betekent dat bijna jaarlijks grenzen dreigen te worden overschreden en dat dan door middel van vervolgonderzoek externe oorzaken van de variatie moet worden gevonden om bodemdaling door zoutwinning als oorzaak uit te sluiten indien vergelijkbare trends zich niet ook in de referentiegebieden voordoen.

¹⁹ Een voorbeeld van een beperking is het volgende. In de methode wordt gesproken over hoogwatervluchtplaatsen, maar gerekend is met vogelaantallen per telgebied. Een telgebied kan meerdere HVP's omvatten en bovendien kunnen vogels wisselend gebruik maken van HVP's waardoor de aantallen per telgebied flink kunnen variëren (zowel per dag als tussen tellingen). Dit dient eerst handmatig uitgezocht te worden alvorens de trends te berekenen. Dat kan door informatie uit het veld van de tellers te benutten waarin momenten met bruikbare en momenten met onbruikbare gegevens zitten. Dat verkleint de ruis en vergroot de voorspellende waarde.

²⁰ Zoals trendspotter en een soortspecifieke uitwerking waarin rekening wordt gehouden met het gedrag van vogels.

²¹ Zie hiervoor bijvoorbeeld de [SOVON-rapportage Monitoring van het voor vogels oogstbare voedselaanbod in de kombergingen van het Pinkegat en Zoutkamperlaag rapportage t/m monitoringjaar 2017](#).

Bergeenden

Voor bergeenden is de achtergrond van de meetaanpak voor de Commissie onduidelijk²². Er wordt namelijk alleen naar aantalsontwikkelingen gekeken en niet naar het voedsel van de bergeenden.²³ Morfologische informatie komt 3-jaarlijks beschikbaar en het is nog onduidelijk hoe deze in verband gebracht wordt met jaarlijkse vogeltellingen. Wat 'onvoorziene ontwikkelingen' zijn, die voor de bergeend reden zouden zijn voor vervolgonderzoek²⁴, is niet beschreven. Eerder was door Frisia (ook) al geconcludeerd dat over ruiende bergeenden trendanalyses en 'forecasts' niet mogelijk zijn, evenmin als een vergelijking met referentiegebieden. De Commissie constateert dat het volgen van bergeenden tegen deze achtergrond weinig verklarende waarde heeft.

Aangezien nog steeds niet onderbouwd is hoe de trends van bergeenden op zinvolle wijze onderzocht kunnen worden, adviseert de Commissie het volgende. Bekijk het komende jaar of de meetaanpak verder uit te werken is, door bijvoorbeeld het voedselaanbod van bergeenden te monitoren. Mocht dit niet het geval zijn, onderbouw dan hiermee dat het volgen van bergeenden niet zinvol is als 'signaal-soort' in het kader van de onderhavige monitoring.

---

²² Zie pagina 93/94 van de herziene nulmeting. ... *'De monitoring van de ruiende bergeenden is een 'dedicated' monitoring, die specifiek is gericht op deze soort in dit gebied, tijdens het ruien. De gegevens zijn dan ook goed bruikbaar om vast te stellen welke aantalsontwikkelingen optreden in de aantallen ruiende bergeenden en de gebieden waar deze aanwezig zijn. De gebieden waar de bergeenden ruien liggen aan de oostzijde van de Vlakte van Oosterbierum, aan de oostzijde van het invloedsgebied van de zoutwinning. Dat betekent dat de bodemligging iedere drie jaar wordt gemeten met de LiDAR hoogtemetingen en dat van het gehele gebied iedere zes jaar de vaklodingsgegevens beschikbaar zijn. Indien zich onvoorziene ontwikkelingen voordoen in de aantalsontwikkelingen van de ruiende bergeenden, dan zullen gegevens uit andere monitoringsprogramma's, zoals het SIBES-programma, worden betrokken in de analyse.'*

²³ Bergeenden eten prooidieren als slijkgarnalen of wadslakjes die op het oppervlak leven. Slijkgarnalen zijn op het Friese wad toegenomen en het is niet aannemelijk dat de daling van de bodem een negatieve invloed heeft op het aanbod en de bereikbaarheid ervan als het slibgehalte vergelijkbaar blijft.

²⁴ Zie pagina 94 van de herziene nulmeting.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Achtergrond

Frisia heeft in 2014 toestemming gekregen van het Rijk om zout te winnen onder de Waddenzee op de locatie Havenmond. De winning start naar verwachting eind 2020. De belangrijkste voorwaarde voor de zoutwinning is dat de bodemdaling binnen de toegestane gebruiksruimte blijft (Mijnbouwwet). Ook mag de zoutwinning de natuur in en rondom de Waddenzee niet aantasten door verlaging van het sedimentoppervlak als gevolg van de zoutwinning (Wet natuurbescherming). Anders moet Frisia de zoutwinning beperken of stoppen. Dit is het zogenaamde 'hand aan de kraan'-principe (verder: hand aan de kraan).

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan, monitort Frisia de diepe bodemdaling en enkele natuurparameters. De periode tot de daadwerkelijke winning (verwachte start eind 2020) wordt benut voor de nulmeting van deze monitoring. De ministers van Economische zaken en Klimaat en van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage als Auditcommissie gevraagd om de resultaten van de monitoring jaarlijks te toetsen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

prof. dr. Poppe de Boer

drs. Sjoerd Harkema (secretaris)

drs. Sander Kabel

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

drs. Jan van der Winden

Bevoegd gezag

De ministers van Economische zaken en Klimaat en van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.

Initiatiefnemer

Frisia Zout B.V.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3203](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

